

Nr 40.

Ankom till riksdagens kansli den 12 maj 1922 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst jämte i ämnet väckta motioner, allt i vad rör jordbruksärenden (1:a avd.)

I den till riksdagen den 7 januari 1922 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln föreslagit riksdagen dels i punkt 180 att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde bli riksdagen förelagd, till täckande av kostnader för dyrtidstillägg under tiden 1 januari—30 juni 1923 åt befattningshavare i de till jordbruksdepartementet hörande ämbetsverk och kårer å extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 beräkna ett anslag av 1,000,000 kronor, dels ock under punkt 144 att i avbidan å nämnda proposition för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid statens reproduktionsanstalt beräkna å extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 ett anslag av 7,000 kronor, att i första hand utgå av inkomster av anstalten.

Härjämte har Kungl. Maj:t i den samma dag avlätna propositionen, nr 2, med förslag till tilläggsstat för år 1922 dels under nämnda huvudtitel föreslagit riksdagen i punkten 19 att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde bli riksdagen förelagd, till täckande av kostnader för dyrtidstillägg under 1922 åt befattningshavare i de till jordbruksdepartementet hörande ämbetsverk och kårer å tilläggsstat för 1922 beräkna ett anslag av 2,400,000 kronor, dels ock under punkt 9 att i avbidan å den proposition angående dyrtidstillägg åt befattningshavare vid statens reproduktionsanstalt, som Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål beräkna å tilläggsstat för 1922 ett anslag av 15,000 kronor, att i första hand utgå av inkomster av anstalten.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 3 februari 1922 avlåten proposition, nr 84, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

1) godkänna statsrådsprotokollet bilagt »förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst» (Bil. A);

2) medgiva, att till befattningshavare vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar, statens vattenfallsverk, statens domäner, flottans pensionskassa samt statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. dyrtidstillägg för år 1922 och första halvåret 1923 må utgå av de medel, av vilka verkets eller institutionens omkostnader i övrigt bestridas;

3) dels till bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid nedannämnda verk och institutioner å tilläggsstat för år 1922 anvisa

under sjunde huvudtiteln:

för mynt- och justeringsverket ett reservationsanslag å kronor 65,000,
att direkt utgå av inkomst av myntning och justering;
för bank- och fondinspektionen ett reservationsanslag å kronor 40,000,
att direkt utgå av bidrag till bankinspektionen och av bidrag till fondinspektionen;
för postsparbanken ett reservationsanslag å kronor 250,000,
att direkt utgå av inkomster av postsparbanksrörelsen;
för kontrollstyrelsens avdelning för ärenden angående skattefri sprit m. m. ett reservationsanslag å kronor 27,000,
att direkt utgå av denatureringsavgifter;

under åttonde huvudtiteln:

för statens biografbyrå ett reservationsanslag å kronor 21,000,
att direkt utgå av avgifter för granskning av biografbilder;

under nionde huvudtiteln:

för statens reproduktionsanstalt ett förslagsanslag å kronor 15,000,
att utgå i första hand av inkomster av statens reproduktionsanstalt;

under tionde huvudtiteln:

för patent- och registreringsverket ett reservationsanslag å..... kronor 325,000,
att direkt utgå av patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters medel;

för försäkringsinspektionen ett reservationsanslag å kronor 30,000,
att direkt utgå av bidrag till försäkringsinspektionen;

dels ock till bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid verk och institutioner, som icke här ovan särskilt angivits, å tilläggsstat för år 1922 såsom förslagsanslag anvisa

under andra huvudtiteln	kronor	3,500,000
» tredje »	»	950,000
» fjärde »	»	18,000,000
» femte »	»	10,250,000
» sjätte »	»	325,000
» sjunde »	»	7,250,000
» åttonde »	»	10,000,000
» nionde »	»	2,400,000
» tionde »	»	2,350,000

samt

4) *dels* till bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg under första halvåret 1923 vid nedannämnda verk och institutioner å extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 anvisa

under sjunde huvudtiteln:

för mynt- och justeringsverket ett reservationsanslag å..... kronor 27,000,

att direkt utgå av inkomst av myntning och justering;

för bank- och fondinspektionen ett reservationsanslag å..... kronor 17,000,

att direkt utgå av bidrag till bankinspektionen och av bidrag till fondinspektionen;

för kontrollstyrelsens avdelning för ärenden angående skattefri sprit m. m. ett reservationsanslag å..... kronor 11,000,

att direkt utgå av denatureringsavgifter;

under åttonde huvudtiteln:

för statens biografbyrå ett reservationsanslag å..... kronor 9,000,
att direkt utgå av avgifter för granskning av biografbilder;

under nionde huvudtiteln:

för statens reproduktionsanstalt ett förslagsanslag å kronor 7,000,
att utgå i första hand av inkomster av statens reproduktionsanstalt;

under tionde huvudtiteln:

för patent- och registreringsverket ett reservationsanslag å..... kronor 135,000,
att direkt utgå av patent- och varumärkes- samt registreringsavgifternas medel;

för försäkringsinspektionen ett reservationsanslag å kronor 13,000,
att direkt utgå av bidrag till försäkringsinspektionen;

dels ock till bestridande av motsvarande kostnader för befattningshavare vid verk och institutioner, som icke här ovan särskilt angivits, å extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 såsom förslagsanslag anvisa

under andra huvudtiteln	kronor 1,450,000
» tredje	»	» 400,000
» fjärde	»	» 7,500,000
» femte	»	» 4,250,000
» sjätte	»	» 135,000
» sjunde	»	» 2,600,000
» åttonde	»	» 4,250,000
» nionde	»	» 1,000,000
» tionde	»	» 1,000,000

Ifrågavarande proposition, vilken hänvisats i vad den angår pensions- och indragningsstaterna till bankoutskottet och såvitt den rör jordbruksärenden till jordbruksutskottet, har i övrigt hänvisats till statsutskottet.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till ovanberörda statsrådsprotokoll.

Motioner.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft följande inom riksdagen väckta, i vad de röra jordbruksärenden till jordbruksutskottet hänvisade motioner, nämligen:

1) nr 82 i första kammaren av greve *Lagerbjelke*, vari hemställts, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära, att Kungl. Maj:t måtte verkställa utredning angående ändring av grunderna för dyrtidstilläggen vid statens affärsdrivande verk samt till innevarande års riksdag inkomma med de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

2) nr 109 i första kammaren av herr *Svensson, Martin*, vari hemställt, att riksdagen måtte besluta, att i den till Kungl. Maj:ts proposition nr 84 hörande bilaga A, innehållande »Förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst» skall göras följande ändringar, nämligen:

a) i § 2 att å rad 7 förekommande orden: »en tiondel» utbytas mot orden »tre tiondelar», och

b) i § 3 att ur denna paragraf uteslutes allt, som rör dyrtidstillägg för befattningshavare med mera än en familjemedlem.

3) nr 110 i första kammaren av herrar *Frändén* och *Carlsson, Johan*, likalydande med nr 208 i andra kammaren av herr *Wiklund m. fl.*, vari hemställt,

1:o) att riksdagen, med godkännande i övrigt av det vid Kungl. Maj:ts proposition nr 84 fogade förslaget till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, måtte besluta, att paragraferna 2 och 3 i kungörelsen skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 2.

Dyrtidstillägget utgår — — — av Kungl. Maj:t fastställles.

Grundtalet bestämmes sålunda, att sedan, med ledning av genom socialstyrelsens försorg verkställda beräkningar rörande den efter ingången av augusti månad 1914 inträdda ökningen i levnadskostnader, av Kungl. Maj:t fastställts det tal, som skall anses motsvara levnadskostnadsökningen, nämnda tal minskas med en sjättedel, varefter i förekommande fall det då erhållna talet jämnas, därest det med högst $2\frac{1}{2}$ överstiger närmast lägre 5-tal, till sagda tal men eljest till närmast högre 5-tal.

Allt efter som — — — fastställa annat grundtal. Närmare föreskrifter — — — meddelas av Kungl. Maj:t.

§ 3.

Där annorlunda — — — på följande sätt.

Till befattningshavare, som är gift eller på grund av försörjningsplikt underhåller barn, som ej uppnått 16 års ålder, familjeförsörjare, utgår å avlöningsförmåner, som icke överstiga 85 kronor i månaden, dyrtidstillägget efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet. Överstiger avlöningen 85 kronor men icke 1,250 kronor i månaden, utgår

dyrtidstillägg för den del därav, som utgör 85 kronor, på sätt nyss är sagt, samt för den del, som överstiger 85 kronor, efter ett procenttal lika med femtiofem hundradelar av grundtalet. Därest vid beräkningen av det procenttal — — — närmast lägre hela tal.

I avseende å frågan huruvida en befattningshavare skall anses såsom familjeförsörjare är förhållandet vid början av det kalenderkvartal, som omfattar den månad dyrtidstillägget avser, grundläggande för dyrtidstilläggets beräkning. Härvid tages dock ej hänsyn — — — att bidra till familjens underhåll.

Till annan befattningshavare — — — motsvarande avlöning tillkommer befattningshavare, som är familjeförsörjare.

Uppgår avlöningen till — — — icke dyrtidstillägg.

Dyrtidstillägg utgår ej — — — överstiger fullt kvartal.

2:o) att riksdagen såväl till de verk och institutioner, vilka i tredje och fjärde punkterna av propositionens hemställan uppräknas, som till de i samma punkter avsedda verk och institutioner, vilka ej särskilt angivits, måtte dels å tilläggsstat för år 1922 och dels å extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 anvisa de nedsatta belopp, som med tillämpning av de uti punkt 1 här ovan föreslagna ändringar i kungörelsen i varje särskilt fall kunna beräknas bliva erforderliga.

4) nr 111 i första kammaren av herrar *Schedin* m. fl. likalydande med nr 205 i andra kammaren av herrar *Månsson* i Backa m. fl., vari hemställdes, att riksdagen måtte besluta,

att grundtalet för beräkning av dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst fastställes under tiden 1 april 1922—1 oktober 1922, sedan indextalet för levnadskostnadernas stegring minskats med 25 procent och under tiden 1 oktober 1922—1 april 1923, sedan detta indextal minskats med 40 procent; samt

att dyrtidstillägg åt i § 4 av Kungl. Maj:ts förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst omförmälde befattningshavare endast må utgå på 70 procent av de sammanlagda avlöningsförmånerna.

5) nr 112 i första kammaren av herrar *Julin* och *Winberg* lika-lydande med nr 206 i andra kammaren av herrar *Lovén* och *Hage*, vari hemställdes, att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts proposition nr 84, dock så att nedanstående paragrafer i det vid propositionen fogade förslaget till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst erhålla nedanstående ändrade lydelse:

§§ 1—2 = regeringens förslag.

§ 3.

Där annorlunda — — — (regeringens förslag) — — — väsentligt urständsat att bidraga till familjens underhåll.

Till annan befattningshavare (icke familjeförsörjare) utgår dyrtidstillägg med nio tiondedelar av det belopp, som, enligt vad ovan är stadgat, för motsvarande avlöning tillkommer befattningshavare med en familjemedlem.

Uppgår avlöningen — — — (regeringens förslag) — — — överstiger fullt kronotal.

§ 4.

Mom. 1. Till befattningshavare vid postverket — — — (regeringens förslag) — — — dock med iakttagande därav,

att dyrtidstillägg utgår endast å 85 procent av de sammanlagda avlöningsförmåner, på vilka sådant tillägg må beräknas, dock högst å ett belopp av 1,250 kronor för månad samt

att det grundtal — — — (regeringens förslag) — — — i vederbörande stater angivna belopp.

Mom. 2 = regeringens förslag.

§§ 5—13 = regeringens förslag.

Denna kungörelse träder i kraft — — — (regeringens förslag) — — — upphör att gälla,

samt att riksdagen måtte med avseende på anvisande av anslag till dyrtidstilläggen fatta det beslut, vartill ett bifall till ovanstående yrkande kan giva anledning.

6) nr 200 i andra kammaren av herr *Karlsson* i Gasabäck, vari hemstälts, att riksdagen efter därom av vederbörande utskott verkställd utredning med därpå fotat förslag må besluta omlägga grunderna för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statstjänst från nuvarande, på socialstyrelsens prisindex direkt beroende bestämmelser till stadganden om ett procentuellt tillskott tillsvidare å fastställda löner, i huvudsaklig överensstämmelse med i motionen angivna riktlinjer, samt

att sålunda omarbetade, av riksdagen antagna dyrtidstilläggs-kungörelser må träda i kraft från den 1 juli 1922.

7) nr 201 i andra kammaren av herr *Carlström* i Helgagård *m. fl.*, vari hemstälts, att riksdagen ville besluta vidtaga sådan ändring i Kungl. Maj:ts proposition nr 84, att summan av dyrtidstillägg åt befattnings-

havare i statens tjänst, beräknade efter i propositionen föreslagna grunder, måtte minskas för sista halvåret 1922 med 25 procent och för första halvåret 1923 med ytterligare 25 procent eller att, om utskottet finner någon annan beräkningsgrund för minskningen vara att föredraga, utskottet måtte vidtaga de åtgärder, som erfordras för vinnande av ett liknande resultat.

8) nr 202 i andra kammaren av herr *Kinmanson*, vari hemstälts, dels att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära, att Kungl. Maj:t måtte verkställa utredning angående sådan ändring i hitintills tillämpade lönesystem för statens befattningshavare, att därigenom möjlighet beredes till ett fullt rationellt användande av »levnadskostnadsindex»; dels ock att riksdagen måtte antaga nedanstående

Förslag

till

kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

§§ 1—2.

Lika med Kungl. Maj:ts förslag.

§ 3.

Där annorlunda icke är — — — procenttal lika med *sextiofem* hundradelar av grundtalet. Har befattningshavare — — — fullt krontal.

§§ 4—13.

Lika med Kungl. Maj:ts förslag.

9) nr 204 i andra kammaren av herr *Jonsson* i Hökhult *m. fl.*, vari hemstälts,

att riksdagen måtte besluta

1:o) den ändring i Kungl. Maj:ts proposition nr 84, innefattande förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, § 2, att orden »en tiondel» utbytas mot »fyra tiondelar»;

2:o) att från och med den 1 oktober 1922 det tal, som skall anses motsvara levnadskostnadsökningen, minskas med sex tiondelar.

10) nr 207 i andra kammaren av herr *Lovén*, vari hemstälts, att den i Kungl. Maj:ts proposition, nr 84, upptagna § 7 måtte få följande lydelse:

»Till innehavare av sådan befattning i statens tjänst, för vilken avlöningen icke till siffran bestämts av Konung och riksdag eller av Kungl. Maj:t och ej heller utgår efter av riksdagen prövade grunder, skall den myndighet, som äger bestämma avlöningen, lämna dyrtidstillägg, om och i den mån sådant finnes påkallat, därvid ovan meddelade bestämmelser skola äga motsvarande tillämpning, med iakttagande dels att dyrtidstillägg icke skall utgå å sådan del av avlöning, som må vara föranledd av efter ingången av augusti månad 1914 inträdd ökning i levnadskostnaderna, *varvid sådan ökning av fasta lönen som tillkommit motsvarande i § 1 mom. 1 omnämnd personal icke må betraktas såsom tillkommen på grund av levnadskostnadsstegringen*, dels ock att i intet fall till sådana icke-ordinarie befattningshavare, som för sitt arbete i statens tjänst åtnjuta s. k. gratifikationer eller flitpenningar, dyrtidstillägg må utgå med mera än hälften av vad dyrtidstillägg å dem tilldelade belopp enligt berörda bestämmelser skolat utgöra.

11) nr 209 i andra kammaren av herr *Hage*, vari hemstälts, att riksdagen måtte besluta den ändring i Kungl. Maj:ts proposition nr 84 med förslag till grunder för dyrtidstilläggets utgående till statens befattningshavare, att § 8 i den vid nämnda proposition fogade kungörelsen måtte erhålla följande ändrade lydelse:

§ 8.

För befattningshavare, som av statens medel åtnjuter lön eller arvode för två eller flera befattningar, beräknas dyrtidstillägget å de sammanlagda avlöningsförmånerna, varvid skall iakttagas, att befattningshavare, som innehar en befattning, vilken kan anses helt avlönad, endast erhåller dyrtidstillägg på den för nämnda befattning utgående avlöningen och att befattningshavare, som åtnjuter lön eller arvode från två eller flera befattningar, av vilka ingen kan anses helt avlönad, skall erhålla dyrtidstillägg med högst det belopp, som efter prövning från den myndighet, vilken till honom utbetalar avlöningen, anses skäligt, då hänsyn tages till det dyrtidstillägg som utgår till i ungefärligen motsvarande tjänsteställning placerad helt avlönad befattningshavare, vilken endast åtnjuter lön eller arvode från *en* befattning. Avlöning utbetalas vid den befattning, som medför högsta avlöningen, eller, därest avlöningarna äro

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 10 saml. 23 häft. (Nr 40.)

lika, vid den befattning, till vilken befattningshavaren först blivit befordrad.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de gjorda framställningarna hänvisas till motionerna.

Utskottet.

Utskottet vill erinra, att innevarande riksdag redan i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 84 godkänt vissa allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst med undantag dock bland annat i vad angår de under jordbruksdepartementet hörande befattningshavare.

Genom nämnda beslut har riksdagen även i princip intagit sin ställning till de i ämnet väckta motionerna.

Vad riksdagen sålunda beslutat bör enligt utskottets mening fastställas att i tillämpliga delar gälla jämväl beträffande under jordbruksdepartementet hörande befattningshavare. Med hänsyn till av riksdagen därvid antagen lägre indexställning i förhållande till vad i Kungl. Maj:ts förslag beräknats torde anslagen för statens reproduktionsanstalt samt nionde huvudtiteln i övrigt nedsättas beträffande 1922 till respektive 14,000 och 2,200,000 kronor samt beträffande första halvåret 1923 till respektive 6,500 och 900,000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition och med avslag å de i ämnet väckta motionerna

1) godkänna vid detta utlåtande fogat förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst (Bil. A) att i tillämpliga delar gälla jämväl under jordbruksdepartementet hörande befattningshavare;

2) medgiva, att till befattningshavare vid statens domäner dyrtidstillägg för år 1922 och första halvåret 1923 må utgå av de medel, av vilka verkets omkostnader i övrigt bestridas;

3) *dels* till bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid statens reproduktionsanstalt under nionde huvudtiteln å tilläggsstat för 1922 anvisa ett förslagsanslag å 14,000 kronor, att utgå i första hand av inkomster av statens reproduktionsanstalt;

dels ock till bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid andra verk och institutioner än statens reproduktionsanstalt under nionde huvudtiteln å tilläggsstat för år 1922 såsom förslagsanslag anvisa 2,200,000 kronor; samt

4) *dels* till bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg under första halvåret 1923 för statens reproduktionsanstalt under nionde huvudtiteln å extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 anvisa ett förslagsanslag av 6,500 kronor att utgå i första hand av inkomster av reproduktionsanstalten;

dels ock till bestridande av motsvarande kostnader för befattningshavare vid andra verk och institutioner än statens reproduktionsanstalt under nionde huvudtiteln å extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 såsom förslagsanslag anvisa 900,000 kronor.

Stockholm den 12 maj 1922.

På jordbruksutskottets vägnar:

RAOUL HAMILTON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Hellström, Boberg, Dalberg, Hagfält, Enhörning, Andersson* i Faltenborg, *Gabrielsson* och *Lindstrand* samt

från andra kammaren: herrar greve *Hamilton, Nilsson* i Tånga, *Johansson* i Uppmälby, *frh. Hermelin, Andersson* i Grimbo, *Wahlstedt, Hedlund* i Häste och *Björk*.

*Bilaga A.***Förslag**

till

kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

Härigenom förordnas som följer:

§ 1.

Mom 1. Befattningshavare i statens tjänst, vilkas avlöning blivit av Konung och riksdag till siffran bestämd eller eljest utgår efter av riksdagen prövade grunder, äga, där ej bestämmelser i annan ordning äro eller varda meddelade, med nedan i denna författning angivna begränsningar och undantag uppbära dyrtidstillägg å följande i avlöningen ingående slag av kontanta förmåner, nämligen:

- lön och lönetillägg;
- tjänstgöringspenningar;
- vikariatsersättning;
- ortstillägg, dyrortstillägg och kallortstillägg;
- arvode;
- ålderstillägg och därmed jämförlig avlöningsförhöjning;
- extra avlöningstillägg;
- extra lönetillägg;
- provisoriskt avlöningstillägg;
- tillfällig löneförbättring;
- tillfälligt lönetillägg;
- ersättning för bostad, bränsle, lyse, inkvartering och beklädnad;
- inkvarterings- och servisbidrag;
- lönetillägg för tjänstehästar;
- dagavlöning och dagavlöningsstillägg vid armén och marinen samt portionsersättning för underofficerare vid flottan, beräknad efter 62 öre per dag;
- häradsskrivares och landsfiskals förvaltningsbidrag;

uppmuntringspenningar och tillfällig arvodesförhöjning för lotsar, kvarstående på gammal stat;

docentstipendium vid statens högskolor;

tantiem till överdirektör vid statens vattenfallsverk och kraftverksdirektör enligt 5 § 2 mom. samt gottgörelse till lokomotivförare, som bestrider tjänst såsom lokomotivmästare, enligt 38 § 2 mom. i avlöningsreglementet den 19 juni 1919 för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk (nr 343).

Mom. 2. Åtnjuter befattningshavare, som i mom. 1 omförmäles, i och för tjänsten efter vederbörande myndighets bestämmande beklädnadsersättning eller annan kontant ersättning, må jämväl å sådan ersättning dyrtidstillägg utgå, om och i den mån myndigheten, med hänsyn särskilt till efter ingången av augusti månad 1914 till följd av stegringen i levnadskostnaderna beviljad förhöjning av ersättningen, prövar sådant av omständigheterna påkallat.

Detsamma skall gälla i fråga om arvode till stenograf enligt 36 §, till föreståndare för växeltelefonstation jämlikt 37 §, till tågdirigent enligt 38 § 1 mom. samt i fråga om ersättning för beredskapstjänst enligt 38 § 3 mom. i ovannämnda avlöningsreglemente den 19 juni 1919 för tjänstemän vid postverket m. fl. ävensom i fråga om arvode till stenograf jämlikt 28 § i avlöningsreglementet den 22 juni 1920 för tjänstemän vid domänverket (nr 493).

Mom. 3. Dyrtidstillägg utgår icke å det särskilda belopp, som i samband med övergång till systemet med avlöningens utbetalande i efterskott enligt medgivande av riksdagen kan komma att utbetalas till befattningshavare, vilka erhålla definitiv löneroglering.

§ 2.

Dyrtidstillägget utgår, i enlighet med vad i §§ 3 och 4 närmare stadgas, i visst förhållande till ett grundtal, som av Kungl. Maj:t fastställles.

Grundtalet bestämmes sålunda, att sedan, med ledning av genom socialstyrelsens försorg verkställda beräkningar rörande den efter ingången av augusti månad 1914 inträdda ökningen i levnadskostnader, av Kungl. Maj:t fastställts det tal, som skall anses motsvara levnadskostnadsökningen, nämnda tal minskas med en tiondel, varefter i förekommande fall det då erhållna talet jämnas, därest det med högst 2 ½ överstiger närmast lägre 5-tal, till sagda tal men eljest till närmast högre 5-tal.

Allt efter som inträffade förändringar i levnadskostnadernas allmänna läge därtill giva anledning, fastställer Kungl. Maj:t, med ledning

av de av socialstyrelsen senast verkställda beräkningar rörande ökningen i levnadskostnader, nytt grundtal att äga tillämpning från och med den månad, under vilken Kungl. Maj:ts beslut kungjorts, till den månad, under vilken Kungl. Maj:t må komma att på grund av ånyo inträdd förändring fastställa annat grundtal.

Närmare föreskrifter angående de beräkningar rörande ökningen av levnadskostnader, som skola av socialstyrelsen verkställas, meddelas av Kungl. Maj:t.

§ 3.

Där annorlunda icke är i § 4 av denna kungörelse eller eljest i särskild ordning stadgat, utgår dyrtidstillägget, räknat efter den för månad uppburna avlöningen, på följande sätt.

Till befattningshavare med en familjemedlem, som här nedan sägs, utgår å avlöningsförmåner, som icke överstiga 85 kronor i månaden, dyrtidstillägget efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet. Överstiger avlöningen 85 kronor men icke 1,250 kronor i månaden, utgår dyrtidstillägg för den del därav, som utgör 85 kronor, på sätt nyss är sagt, samt för den del, som överstiger 85 kronor, efter ett procenttal lika med femtiofem hundradelar av grundtalet. Har befattningshavaren mera än en familjemedlem, ökas den del av månadsavlöningen, för vilken dyrtidstillägget utgår efter ett procenttal motsvarande grundtalet, med 15 kronor för varje familjemedlem utöver en. Därest vid beräkningen av det procenttal, som skall motsvara femtiofem hundradelar av grundtalet, brutet tal uppstår, jämnas procenttalet till närmast lägre hela tal.

Såsom familjemedlem räknas hustru och på grund av försörjningsplikt underhållet barn, som icke uppnått 16 års ålder. I sådant avseende är förhållandet vid början av det kalenderkvartal, som omfattar den månad dyrtidstillägget avser, grundläggande för dyrtidstilläggets beräkning. Härvid tages dock ej hänsyn till hustru eller barn, som i egenskap av befattningshavare i statens tjänst eller innehavare av lärarbefattning vid annan läroanstalt än statens eller såsom pensionär äger åtnjuta dyrtidstillägg av statsmedel. Barn, vars föräldrar båda äro såsom befattningshavare i statens tjänst eller innehavare av lärarbefattning som nyss sagts berättigade till dyrtidstillägg av statsmedel, räknas endast till den av föräldrarna, som åtnjuter den högsta avlöningen, eller, om avlöningarna äro lika, till fadern. Gift kvinnlig befattningshavare, vilkens man icke såsom befattningshavare i statens tjänst eller innehavare av lärarbefattning vid annan läroanstalt än statens är berättigad till dyrtids-

tillägg av statsmedel, äger tillgodonjuta dyrtidstillägg för barn endast om mannen är på grund av bristande arbetsförmåga väsentligt urståndssatt att bidra till familjens underhåll.

Till annan befattningshavare (icke-familjeförsörjare) utgår dyrtidstillägg, därest befattningshavaren vid början av det kvartal, som omfattar den månad dyrtidstillägget avser, uppnått 25 års ålder, med nio tiondelar och eljest med fyra femtedelar av det belopp, som, enligt vad ovan är stadgat, för motsvarande avlöning tillkommer befattningshavare med en familjemedlem.

Uppgår avlöningen till mera än 1,250 kronor i månaden, utgår å den del, som överstiger nämnda belopp, icke dyrtidstillägg.

Dyrtidstillägg utgår ej å i avlöningen ingående öretal, som överstiger fullt krontal.

§ 4.

Mom. 1. Till befattningshavare vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk, vilka åtnjuta lön eller arvode enligt avlöningsreglementet den 19 juni 1919 för tjänstemän vid nämnda verk, till befattningshavare vid domänverket, vilka åtnjuta lön eller arvode enligt avlöningsreglementet den 22 juni 1920 för tjänstemän vid domänverket samt kungörelsen den 3 juni 1921 angående förlängd giltighetstid av samma reglemente m. m. (nr 286), så ock till befattningshavare, vilka åtnjuta lön eller arvode enligt avlöningsreglementet den 22 juni 1921 för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen (nr 451) eller enligt avlöningsreglementet den 29 juni 1921 för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen (nr 388), skall dyrtidstillägg utgå i enlighet med föreskrifterna i § 3, dock med iakttagande därav,

att dyrtidstillägg utgår endast å 80 procent av de sammanlagda avlöningsförmåner, på vilka sådant tillägg må beräknas, dock högst å ett belopp av 1,250 kronor för månad, samt

att det grundtal, som Kungl. Maj:t jämlikt § 2 bestämmer, skall i varje särskilt fall minskas med 20.

Vad nu är sagt skall jämväl äga tillämpning å sådana i avlöningsreglementena för befattningshavare vid statsdepartement m. fl. samt för officerare och underofficerare m. fl. avsedda icke-ordinarie befattningshavare, till vilka arvode utgår med i vederbörande stater angivna belopp.

Mom. 2. Därest för befattningshavare, som i mom. 1 avses, löneinkomsten jämte dyrtidstillägg enligt samma mom. understiger vad som

skulle utgjort befattningshavarens löneinkomst närmast före övergången till den nya lönestaten jämte dyrtidstillägg enligt bestämmelserna i § 3, äger befattningshavaren åtnjuta gottgörelse härför i form av personligt dyrtidstillägg.

Sådant personligt dyrtidstillägg må av befattningshavaren tillgodonjutas allenast i den mån han icke genom avlöningsförhöjning, vare sig i samma tjänst eller efter förflyttning till annan befattning, erhåller en löneinkomst, som jämte dyrtidstillägg enligt mom. 1 uppgår till den inkomst, han vid motsvarande tidpunkt skolat åtnjuta, om han då kvarstått med den avlöning, han innehaft närmast före övergången till den nya lönestaten, och därå uppburit dyrtidstillägg enligt bestämmelserna i § 3.

Med löneinkomst enligt detta mom. förstås i varje särskilt fall de sammanlagda avlöningsförmåner, vilka i av Kungl. Maj:t utfärdade övergångsbestämmelser till den nya lönestaten medräknas för bedömande av huruvida befattningshavaren lidit avlöningsminskning genom övergång till den nya lönestaten, ävensom i förekommande fall personligt lönetillägg, som uppbäres på grund av sagda övergångsbestämmelser.

§ 5.

Dyrtidstillägg beräknas endast å avlöningsförmåner, som utgå av statsmedel. Där avlöning bestrides dels av statsmedel och dels av andra medel, beräknas dyrtidstillägg endast å den del därav, som utgår av statsmedel; dock att *dels* dyrtidstillägg åt befattningshavare vid universitetet, de allmänna läroverken och navigationsskolorna samt till lantbruksakademiens sekreterare beräknas å hela det belopp, vartill i § 1 angivna avlöningsförmåner författningens enligt uppgå, utan avseende därå, att till bestridande av nämnda institutioners utgifter användas jämväl andra medel än statsmedel, *dels* beträffande biträdande lärare vid musikaliska akademien, till vilkens avlöande akademien lämnar tillskott av egna medel, dyrtidstillägg beräknas jämväl å sådant tillskott, i den mån ersättningen icke utgår efter högre belopp för undervisningstimme i veckan än som tillkommer ordinarie lärare vid akademien, *dels* ock till vikarie för häradshövding samt till andre notarie i domsaga och vikarie för andre notarie dyrtidstillägg bestrides av statsmedel även å den del av utgående arvode, som gottgöres statsverket genom avdrag å häradshövdingens avlöningsmedel, skolande därvid till vikarie för häradshövding med förordnande enligt 34 § domsagostadgan eller därmed likställt förordnande dyrtidstillägg utgå å en antagen inkomst av 9,000 kronor om året.

Till häradsförordning utgår dyrtidstillägg å en antagen inkomst av 11,500 kronor om året.

I fråga om notarie vid domkapitel likställes med de avlöningsförmåner, varå dyrtidstillägg enligt § 1 mom. 1 skall utgå, så stor del av vederbörandes övriga inkomster i tjänsten, att det belopp, varå dyrtidstillägg beräknas, uppgår till 2,500 kronor utöver enligt stat utgående avlöningsförmåner.

Dyrtidstillägg beräknas även å författningens enligt utgående inkvarterings- och servisbidrag, som gäldas av andra medel än statsmedel.

Befattningshavare vid allmänt läroverk, vid högre lärarinneseminarier och vid folkskoleseminarium åtnjuta dock icke dyrtidstillägg å hyresersättning eller hyresbidrag. Ej heller utgår dyrtidstillägg å den del av arvodet till föreståndaren för yrkespedagogiska centralanstalten, som beräknas motsvara dylik ersättning.

§ 6.

Till befattningshavare i statens tjänst, vilkas avlöning till siffran bestämts av Kungl. Maj:t, utbetalas dyrtidstillägg under iakttagande i tillämpliga delar av ovan meddelade bestämmelser.

§ 7.

Till innehavare av sådan befattning i statens tjänst, för vilken avlöningen icke till siffran bestämts av Konung och riksdag eller av Kungl. Maj:t och ej heller utgår efter av riksdagen prövade grunder, skall den myndighet, som äger bestämma avlöningen, lämna dyrtidstillägg, om och i den mån sådant finnes påkallat, därvid ovan meddelade bestämmelser skola äga motsvarande tillämpning, med iakttagande *dels* att dyrtidstillägg icke skall utgå å sådan del av avlöning, som må vara föranledd av efter ingången av augusti månad 1914 inträdd ökning i levnadskostnaderna, och att det å avlöningen i övrigt belöpande dyrtidstillägget minskas med belopp, motsvarande sagda del av avlöningen, *dels ock* att i intet fall till sådana icke-ordinarie befattningshavare, som för sitt arbete i statens tjänst åtnjuta så kallade gratifikationer eller flitpenningar, dyrtidstillägg må utgå med mera än hälften av vad dyrtidstillägg å dem tilldelade belopp enligt berörda bestämmelser skolat utgöra.

§ 8.

För befattningshavare, som av statens medel åtnjuter lön eller arvode för två eller flera befattningar, beräknas dyrtidstillägget å de

samma lagda avlöningsförmånerna och utbetalas vid den befattning, som medför högsta avlöningen, eller, därest avlöningarna äro lika, vid den befattning, till vilken han först blivit befordrad.

Dyrtidstillägg utgår ej å i de särskilda avlöningsbeloppen ingående öretal, som överstiger fullt krontal.

§ 9.

Med befattningshavare i statens tjänst likställas i avseende å rätt till dyrtidstillägg befattningshavare vid flottans pensionskassa och vid statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl., indelt manskap vid krigsmakten, reservofficersaspiranter vid flottan, reservmarinintendentsaspiranter samt den vid vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien anställde s. k. Hjertbergska antikvarien.

§ 10.

Från åtnjutande av dyrtidstillägg undantagas:

- 1:o) arbetarpersonalen vid telegrafverkets linjedistrikt och vid telegrafverkets verkstad,
- 2:o) arbetarpersonalen vid statens järnvägars byggnadsarbeten för nya linjer, dubbelspårsanläggningar och därmed jämförliga företag samt
- 3:o) arbetarpersonalen vid statens vattenfallsverk.

§ 11.

Om befattningshavare under året avlidit, innan honom tillkommande dyrtidstillägg till fullo utbetalts, övergår hans rätt härutinnan till stärbhuset.

§ 12.

Till hjälp vid dyrtidstilläggets uträkning utfärdar Kungl. Maj:t nödiga tabeller.

§ 13.

Dyrtidstillägget utbetalas månadsvis i den ordning, som av Kungl. Maj:t bestämmes.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1922, från och med vilken dag kungörelsen den 29 juni 1921 med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst (nr 344) upphör att gälla.